

رتبه‌بندی تایمز و جایگاه دانشگاه‌های ایرانی

محسن هوشمند

عضو هیئت علمی دانشگاه

تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان

رتبه‌بندی‌های بین‌المللی از ابزارهای مهم ارزیابی کیفیت دانشگاه‌ها در سطح جهانی به‌شمار می‌آیند. دانشجویان، استادان و پژوهشگران از این رتبه‌بندی‌ها برای شناخت جایگاه علمی مؤسسات آموزش عالی و تصمیم‌گیری درباره همکاری‌های علمی، تحصیل یا تخصیص منابع استفاده می‌کنند. رتبه‌بندی‌های متنوعی در سطح جهان وجود دارد که هر یک دانشگاه‌ها را از منظرهای گوناگون، از جمله فعالیت‌های پژوهشی، توسعه پایدار، و تأثیرات زیست‌محیطی ارزیابی می‌کنند. شرکت در این رتبه‌بندی‌ها علاوه بر کمک به شناسایی دانشگاه‌ها، می‌تواند در جذب بودجه، برنامه‌ریزی راهبردی، و بهبود کیفیت عملکرد دانشگاه مؤثر باشد. البته گاهی انتقادهایی نیز به نظام‌های رتبه‌بندی وارد می‌شود؛ برای نمونه، گفته می‌شود برخی از این نظام‌ها تنها برای مقایسه دانشگاه‌های برتر طراحی شده‌اند. با این حال، حضور سایر دانشگاه‌ها در فهرست‌ها نیز ضروری است تا مقایسه‌ها معنا پیدا کنند و دانشگاه‌ها بتوانند نقاط قوت و ضعف خود را در سطح بین‌المللی شناسایی نمایند. از سوی دیگر، برخی از دانشگاه‌ها یا پژوهشکده‌های کوچک به‌دلیل جمعیت محدود یا فعالیت در حوزه‌های خاص علمی در رتبه‌بندی‌ها لحاظ نمی‌شوند. هر چند کیفیت علمی آن‌ها برای متخصصان آشکار است. همچنین، در برخی کشورها از جمله عراق و ازبکستان، عضویت دانشگاه‌ها در رتبه‌بندی‌های معتبر جهانی معیار پذیرش مدارک تحصیلی محسوب می‌شود. با این همه، شرکت در رتبه‌بندی‌ها به دانشگاه‌ها کمک می‌کند تا وضعیت خود را بهتر بشناسند، نقاط قوت و ضعف را شناسایی کنند و در راستای بهبود مأموریت‌ها و مسئولیت‌های خود گام بردارند. در واقع، شرکت در رتبه‌بندی نوعی ارزیابی داخلی و خارجی است. دانشگاهی که نتواند مشکلات خود را به صورت روشمند تشخیص و حل کند، چگونه می‌تواند در حل مسائل کلان کشور یا دیگر مسائل کشور نقش مؤثری ایفا کند؟ بنابراین، مشارکت در رتبه‌بندی‌ها نه تنها جنبه رقابتی دارد، بلکه ابزاری برای ارزیابی و شناخت دقیق‌تر وضعیت دانشگاه است. از میان رتبه‌بندی‌های بین‌المللی، نظام رتبه‌بندی تایمز (Times Higher Education) یکی از معتبرترین و پرمخاطب‌ترین نظام‌هاست. شاخص‌های این نظام شامل پنج حوزه‌ی اصلی اعم از «آموزش» (محیط آموزشی و شهرت تدریس)، «کیفیت پژوهش» (تأثیر و میزان استناد به مقالات)، «محیط پژوهش» (درآمد و شهرت پژوهشی)، «صنعت» (درآمد و همکاری با بخش صنعت)، و «چشم‌انداز بین‌المللی» (تعداد دانشجویان و اعضای هیئت علمی خارجی و همکاری‌های بین‌المللی) هستند. برای ورود به این رتبه‌بندی، دانشگاه باید دست‌کم هزار مقاله در پنج سال گذشته منتشر کرده باشد، دانشجوی کارشناسی داشته باشد، و در بیش از یک حوزه از ۱۱ حوزه‌ی علمی تعریف‌شده فعالیت کند. دانشگاه‌هایی که واجد یکی از این شرایط نباشند، به عنوان «گزارشگر» معرفی می‌شوند. در رتبه‌بندی تایمز، اطلاعات دانشگاه‌ها به صورت ترکیبی از خوداظهاری (تعداد دانشجو، هیئت علمی، درآمد و غیره) و داده‌های گردآوری‌شده در مؤسسه (استادها، شهرت آموزشی و پژوهشی) بررسی می‌شود. نتایج به صورت سالانه منتشر می‌گردد و رتبه‌های زیر ۲۰۰ به صورت دقیق اعلام می‌شوند، در حالی که رتبه‌های بالاتر به صورت بازه‌ای مشخص می‌شوند (مثلاً ۱۰۱-۱۲۰). در آخرین گزارش رتبه‌بندی جهانی تایمز، بیش از ۲۱۰۰ دانشگاه در جهان مورد ارزیابی قرار گرفتند. از ایران، ۹۳ دانشگاه در این نظام شرکت داشتند که ۸۲ دانشگاه واجد شرایط رتبه‌بندی و ۱۱ دانشگاه صرفاً به عنوان گزارشگر معرفی شدند. در میان دانشگاه‌های ایرانی، دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه و دانشگاه صنعتی شریف به ترتیب رتبه‌های نخست تا سوم را در کشور کسب کردند. این سه دانشگاه در سطح جهانی در بازه‌ی ۲۵۱ تا ۴۰۰ قرار دارند. مقایسه نتایج نشان می‌دهد جایگاه ایران نسبت به کشورهای اروپای شرقی مطلوب است و در قیاس با کشورهای منطقه نیز از نظر تعداد و کیفیت دانشگاه‌ها عملکرد قابل قبولی دارد. با این حال، نبود دانشگاهی با رتبه زیر ۳۰۰ نشان از نیاز به اصلاحات ساختاری و برنامه‌ریزی عمیق در سطح ملی و درون دانشگاهی وجود دارد. در رابطه با نتایج حاصل از رتبه‌بندی چالش‌های و مسائلی جهت بهبود کیفیت هر چه بهتر دانشگاه در ادامه آمده است.

۴۲ دانشگاه ایرانی حاضر در رتبه زیر ۲۶۰،۱۰۰ دانشگاه متعلق به علوم پزشکی و بقیه زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و

فناوری هستند. آیا این تفکیک به مفهوم دانشگاه خدشه وارد نکرده است؟ آیا ارزیابی دقیقی از سود و زیان این جدایی بر پیشرفت علمی و صنعتی کشور انجام شده است؟ آیا نباید در باره فایده هزینه و آسیب‌ها و آورده‌های این تفکیک مطالعات جامعی صورت گیرد؟

با وجود کیفیت نسبتاً مناسب دانشگاه‌های ایران در مقایسه با ترکیه، چرا شمار دانشجویان ایرانی مقیم ترکیه ده‌ها هزار نفر است، اما دانشجوی ترکیه‌ای در ایران بسیار کم‌شمار است؟ همچنین، چرا با وجود رتبه بهتر ایران نسبت به برزیل و چک، هیأت علمی و فارغ التحصیل از آن کشورها در ایران حضور دارد، اما عکس آن صادق نیست؟

دانشگاه نفت و معدن ملک فهد عربستان موفق به کسب رتبه ۱۸۴ جهانی شده است. چرا دانشگاه‌های مشابه در ایران — با بر خورداری از بودجه و امکانات — به چنین جایگاهی دست نیافته‌اند؟ آیا این مسئله ناشی از کاستی‌های درون دانشگاهی است یا به ساختار گسترده و پیچیده نهادهای مادر (مانند وزارت نفت یا وزارت صمت یا وزارت فناوری اطلاعات) مربوط است؟ آیا این دانشگاه‌ها صرفاً به آموزش نیرو می‌پردازند و پژوهش در آن‌ها جایگاه ثانوی دارد؟

چرا امارات متحده عربی با تعداد کمتر دانشگاه، نسبت بیشتری از دانشگاه‌های با کیفیت دارد؟ نقش وزارت علوم و نهادهای سیاست‌گذار در این زمینه چیست؟ چگونه کشوری مانند قطر با تنها دو دانشگاه، یکی از آن‌ها را در میان ۲۵۰ دانشگاه برتر جهان دارد، اما دانشگاه‌های کلان‌شهرهای ایران — یا جذب دانشجویان با کیفیت — از این موقعیت عقب‌مانده‌اند؟ آیا بررسی‌های جامع و متعددی در این باره صورت گرفته است؟

میزان استقلال دانشگاه‌ها در تعیین کیفیت و سیاست‌های علمی خود با رعایت ملاحظات و مصالح ملی تا چه اندازه است؟ استقلال دانشگاه‌ها به چه جایگاهی در نظام سیاست‌گذاری دانشگاهی ایران را به خود اختصاص داده است؟ به گفته مسئولان، تعداد دانشگاه‌ها در ایران زیاد است. اما آمار فعلی خلاف این ادعا را می‌رساند. در واقع، تعداد دانشگاه‌های دارای ظرفیت پژوهشی و آموزشی قابل توجه، در حد و اندازه‌ی همان ۹۳ دانشگاه حاضر در رتبه‌بندی تایمز است و مابقی را می‌توان در سطح کالج‌ها سنجید.

چرا جایی انتقاد از تعداد دانشگاه‌ها، ساختار اداری وزارت علوم و تعداد فراوان کارکنان آن بررسی نمی‌شود؟ تنها ستاد مرکزی وزارت علوم میزبان ۱۲۰۰ کارمند و مدیر و بدون احتساب سازمان‌های اقماری است. آیا این ساختار گسترده، خودموجب‌کندی، رانت‌و ناکارآمدی در آموزش عالی کشور نشده است؟ برخی صاحب‌نظران حتی پیشنهاد انحلال وزارتخانه را مطرح می‌کنند.

به نظر می‌رسد بازنگری در ساختار وزارت علوم و حرکت به سوی استقلال دانشگاه، با حفظ سیاست‌گذاری کلان، می‌تواند بخشی از مشکلات را برطرف کند. آیا امکان بازنگری اساسی و کوچک‌سازی ساختار مدیریتی در عرض چهار سال وجود دارد؟ آیا اراده‌ای برای این تحول در میان مدیران ارشد کشور وجود دارد؟

پرسش‌ها و چالش‌هایی که مطرح شد، در ارتباط با حضور دانشگاه‌های ایرانی در رتبه‌بندی‌ها، به‌ویژه رتبه‌بندی تایمز، قابل تأمل است. برای تکمیل این بررسی، مطالعه‌ی سایر نظام‌های رتبه‌بندی داخلی و خارجی و اطمینان از صحت داده‌های وارده‌شده نیز اهمیت دارد. با این حال، بر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و هر دانشگاهی فرض است که تنها به رتبه‌بندی‌ها بسنده نکنند، بلکه با تحلیل عمیق‌تر، سایر عوامل مؤثر بر ارتقای دانشگاه و زدیک‌تر شدن آن به نیازهای واقعی کشور را شناسایی کنند. رتبه‌بندی‌ها ابزار مفیدی برای سنجش و مقایسه‌اند، اما صرفاً شرط لازم برای تعالی دانشگاه محسوب می‌شوند، نه شرط کافی. اصلاحات درونی، ارزیابی مستمر، افزایش شفافیت مدیریتی، و به کارگیری مدیران متخصص و آگاه از ارکان اصلی پیشرفت واقعی دانشگاه‌هاست. تجربه‌ی جهانی نیز نشان می‌دهد بسیاری از دانشگاه‌های بزرگ و اثرگذار، مانند دانشگاه هاروارد، با تعداد اندکی دانشجو و استاد آغاز کردند، اما به سبب مأموریت روشن، مدیریت کارآمد و تعهد به کیفیت، به جایگاه‌های برتر علمی رسیدند. دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان نیز با تنها شش دانشجو آغاز به کار کرد و امروز به یکی از مراکز علمی معتبر کشور تبدیل شده است. با وجود این، مسیر رشد و تعالی علمی همچنان نیازمند برنامه‌ریزی هدفمند، آسیب‌شناسی دقیق و تلاش پیوسته است. امید است دانشگاه‌های ایرانی با درایت و دلسوزی، در مسیر بهبود هر چه بیشتر گام بردارند و جایگاهی در خور نام ایران در عرصه‌ی علم و فناوری به دست آورند.

جدول ۱- رتبه کلی و رتبه های تفکیکی دسته های اصلی سه دانشگاه برتر ایران در رتبه بندی تایمز

رتبه	رتبه کلی	آموزش	محیط پژوهشی	کیفیت پژوهشی	صنعت	چشم‌انداز بین‌المللی
۱	امیرکبیر	پزشکی تهران	صنعتی شریف	نوشیروانی بابل	صنعتی شریف	پزشکی کرمانشاه
۲	پزشکی کرمانشاه	پزشکی کرمانشاه	علوم پزشکی ایران	گلستان	صنعتی امیرکبیر	علوم پایه زنجان
۳	صنعتی شریف	علوم پزشکی ایران	صنعتی امیرکبیر	علم و صنعت	علوم پزشکی ایران	گلستان

جدول ۲- مقایسه آماری وضعیت دانشگاه های شرکت کننده از چند کشور

نام کشور	جمعیت (میلیون نفر)	تعداد کل دانشگاه های شرکت کننده	تعداد دانشگاه های زیر ۲۵۰	تعداد دانشگاه های زیر ۲۵۰	تعداد دانشگاه های زیر ۵۰۰	تعداد دانشگاه های زیر ۱۰۰۰	تعداد بدون رتبه
ایران	۹۱.۵۷	۹۳	صفر	صفر	۵	۴۲	۱۱
ترکیه	۸۵.۵۲	۱۲۱	صفر	صفر	۴	۱۶	۲۸
عربستان سعودی	۳۵.۳	۳۴	۱	۱	۹	۲۳	۳
امارات متحده عربی	۱۰.۸۸	۱۵	صفر	۳	۷	۸	۷
اسرائیل	۹.۹۷	۸	صفر	۱	۳	۷	صفر
قطر	۲.۸۶	۲	صفر	۱	صفر	صفر	۱
افریقای جنوبی	۶۴.۰۱	۱۳	۱	صفر	۴	۹	صفر
برزیل	۲۱۲	۷۴	صفر	۱	۲	۸	۲۲
مصر	۱۱۶.۵	۵۱	صفر	صفر	صفر	۹	۱۵
کره جنوبی	۵۱.۷۵	۴۳	۶	۷	۱۴	۲۷	۲
لهستان	۳۶.۵۵	۴۵	صفر	صفر	صفر	۴	۳
بلغارستان	۶.۴۴	۷	صفر	صفر	صفر	صفر	۲
چک	۱۰.۸۸	۱۹	صفر	صفر	۱	۳	۱

هشدار صریح خاتمی

اشتباه نکنید! مردم در جنگ ۱۲ روزه ایران را تایید کردند نه ما را

درون انسان نهفته است، جاودانه نخواهد بود. ریشه دین قدسی است، اما برداشت‌های ما قدسی نیست. امام خمینی نیز «زمان» و «مکان» را دو عنصر تعیین کننده، حتی در مورد حکم - و نه فقط موضوع - می‌دانند و به خصوص این امر در مورد حکومتی که خود را منتسب به دین می‌داند، باید مورد اهتمام و احترام باشد.»

رئیس دولت اصلاحات با اشاره به تعبیر مشهور خود در دوران ریاست جمهوری مبنی بر اینکه هر آنچه که در مقابل آزادی قرار گیرد، حتی اگر دین باشد، زیان می‌کند، گفت: «منظور از آزادی ولنگاری نیست؛ بلکه منظور، حق تعیین سرنوشت است.»

او با اشاره به تقابل آزادی و امنیت یا آزادی و عدالت در طول تاریخ، تصریح کرد: «انسان آزاد است که می‌تواند امنیت خود را بشناسد و انسان آزاد است که توان رسیدن به عدالت را دارد.»

▼ مردم نشان دادند هنگام خطر کنار هم هستند

خاتمی با اشاره به وضعیت خطرناک تاریخی و شاخص‌های اقتصادی کشور، افزود: «اسرائیل جز به سقوط جمهوری اسلامی قانع نیست و جز به تجزیه و تضعیف ایران نمی‌اندیشد تا هیچگاه کشوری به نام ایران نتواند باشد یا قدرتمند باشد و جنگ اخیر نیز شدت خطر را نشان داد.»

رئیس‌جمهور اسبق کشورمان، «موشک» و «مردم» را به دو عنوان دو مؤلفه‌ای بر شمرده که عامل سربلندی ایران در جنگ ۱۲ روزه شد و گفت: «موضوع ساخت موشک از زمان ریاست جمهوری بنده آغاز شد، البته آنچه در زمان ما آغاز شد بسیار کوچک‌تر از وضع موشکی فعلی بود و ما در جنگ اخیر دیدیم این موشک‌ها چگونه زندگی در آن منطقه جغرافیایی کوچک را بر

بررسی زمان استفاده از سلاح توسط نیروهای انتظامی

شلیک‌های اشتباه

پریسا هاشمی

گزارشگر هم‌میهن

هفته گذشته خبر بازداشت متهم تیراندازی به سمت خودرویی در یک گشت ایست بازرسی در شهرستان هویزه و تحویل او به مراجع قضایی منتشر شد. بر اثر استفاده از اسلحه توسط این فرد در پست ایست بازرسی، متأسفانه یک کودک جان خود را از دست داد. شامگاه جمعه ۲۵ مهر، در پی تیراندازی بی ضابطه نیروهای انتظامی به سمت یک خودروی ۴۰۵ پلاک شخصی در شهرستان هویزه، یک کودک ۷ ساله به نام «ذوالفقار» جان باخت و «تهانی» خواهر ۹ ساله او نیز مجروح شد و گفته می‌شود حال او مساعد نیست.

سرهنگ مالک جزبانی، فرمانده انتظامی هویزه، در تشریح جزئیات این تیراندازی گفت: «حوالی ساعت ۲۱:۳۰ شامگاه جمعه ۲۵ مهر، مأموران انتظامی حین گشت‌زنی، یک دستگاه خودروی ۴۰۵ مشکی فاقد پلاک را مشاهده کردند و برای بررسی موضوع به راننده دستور ایست دادند که وی بدون توجه اقدام به فرار کرد و مأموران در تعقیب و برابر قانون به کارگیری سلاح اقدام به توقیف خودرو کردند.» او با اشاره به اینکه مأموران انتظامی پس از توقف خودرو، متوجه حضور دو کودک خردسال در صندلی عقب شدند، افزود: «این دو کودک خردسال مجروح شده بودند و به سرعت به بیمارستان منتقل شدند اما متأسفانه یکی از آنان به‌رغم اقدامات پزشکی فوت کرد.» پیش از این و در روز پنجشنبه ۲۶ تیرماه، نیروهای حفاظت یکی از مراکز نظامی شهرستان خمین نیز در استان مرکزی به دو خودروی عبوری مشکوک شده و به سمت آنها تیراندازی کرده بودند که بر اثر آن محبوبه شیخی، محمدحسین، رها شیخی ۲ ساله و «فرزانه حیدری» (جاری محبوبه) چهار عضو یک خانواده بودند.

▼ افزایش نگرانی‌ها و پرسش‌های حقوقی

در روزهای اخیر، دوباره بحث «شلیک مأموران نیروی انتظامی به خودروهای مشکوک» به یکی از موضوعات مهم در افکار عمومی و رسانه‌ها تبدیل شده است؛ هر چند نیروی انتظامی اعلام می‌کند که این اقدامات در چارچوب قانون و به منظور تأمین امنیت عمومی انجام می‌شود، اما تکرار حوادثی که گاه با جان باختن یا مصدومیت شهروندان بی‌دفاع، به‌ویژه کودکان، همراه است، موجی از نگرانی و پرسش در جامعه ایجاد کرده است. پرسش اصلی این است که مرز میان اقدام امنیتی قانونی و نقض حق حیات کجاست و آیا رویه‌های موجود در ایست‌های بازرسی و گشت‌های انتظامی با استانداردهای حقوقی و قانونی مطابقت دارد؟ بر اساس قانون به کارگیری سلاح، مأموران تنها در شرایط خاص و با رعایت سلسله‌مراتب هشدار، از جمله اخطار شفاهی، شلیک هوایی و در نهایت شلیک مستقیم، مجاز به استفاده از سلاح هستند. با این حال، حداقل در دو حادثه اخیر، فاصله میان «سوءظن» و «شلیک» بسیار کوتاه‌تر از آن چیزی است که قانون پیش‌بینی کرده است و شهروندانی هدف گلوله قرار گرفته‌اند که بعدها مشخص شد فاقد هرگونه سابقه یا فعالیت مجرمانه بوده‌اند.

تیتریک

▼ آموزش تیراندازی در محیط‌های آرام

سرهنگ هادی مصطفایی، کارآگاه یکم جنایی معتقد است: «تیراندازی‌های منجر به آسیب یا مرگ غیرعمد، نتیجه عدم تطبیق آموزش با شرایط واقعی مأموریت است.»

او در تشریح این موضوع با اشاره به برخی حوادث تیراندازی توسط نیروهای پلیس، به هم‌میهن گفت: «این‌گونه تیراندازی‌ها که گاهی به آسیب یا مرگ افراد بی‌گناه منجر می‌شود، پدیده‌ای است که تقریباً تمامی پلیس‌های دنیا کم و بیش با آن درگیر هستند. در کشورهای مختلف نیز آمارهایی از مرگ‌ومیر یا مصدومیت ناشی از چنین حوادثی منتشر می‌شود.» این سرهنگ بازنشسته افزود: «یکی از دلایل اصلی بروز این اتفاقات، عدم تطبیق آموزش‌های تیراندازی با شرایط واقعی مأموریت است. معمولاً تمرین‌های تیراندازی در سالن‌های سرویشیده و محیطی آرام انجام می‌شود؛ در حالی که مأموریت‌های واقعی با این شرایط کاملاً متفاوت است. در زمان عملیات، مأمور در حال حرکت و هدف نیز متحرک است. در تعقیب و گریز فضا پر از استرس است و تصمیم‌گیری در کسری از ثانیه انجام می‌شود. در حقیقت در آموزش، هم تیرانداز ثابت است و هم هدف، زمان نیز در اختیار فرد قرار دارد تا با آرایش کامل نشانه‌گیری و شلیک کند. این تفاوت بزرگ، یکی از دلایل مهم بروز خطاهای تیراندازی است.» او تأکید کرد: «هیچ پلیسی علاقه ندارد که تیراندازی او منجر به مرگ یک فرد بی‌گناه، به‌ویژه کودک، شود و حتی چنین اتفاقاتی از نظر روانی فشار زیادی به مأمور وارد می‌کند اما گاهی شرایطی پیش می‌آید که اجتناب‌ناپذیر است. در تاریخ مأموریت‌های انتظامی نیز موارد مشابهی وجود داشته است؛ برای مثال در جریان عملیات دستگیری غلامرضا خوششرو، (در نخستین دستگیری) اقدام به تیراندازی شد که گلوله به فرد دیگری در حوالی آرایش‌شهر تهران اصابت کرد. همچنین در پرونده دستگیری یکی از متجاوزان سریالی نیز، هنگامی که متهم در حال فرار بود و مأموران از سابقه سنگین او اطلاع داشتند و مجبور به تیراندازی شدند که به مرگ متهم انجامید.»

این کارآگاه یکم جنایی گفت: «در چنین مواردی، وقتی طرف مقابل مجرم و دارای سابقه جرائم سنگین است، حساسیت عمومی نسبت به حادته کمتر می‌شود، اما در مواردی که فرد بی‌گناه یا کودک آسیب می‌بیند، حساسیت اجتماعی و رسانه‌ای بسیار افزایش پیدا می‌کند.» مصطفایی تأکید کرد: «به نظر می‌رسد مهم‌تر از پرداختن به خطاها، باید به راهکارهایی اندیشید که این نوع حوادث به حداقل ایست بازرسی یا راه‌ها، ایجاد موانع و سازوکارهایی است که در عملیات ایست بازرسی یا تعقیب و گریز، امکان فرار برای متهم کاهش یابد و مأمور ناچار به استفاده از سلاح نشود. مأموران و کارآگاهان نیز همواره بر این نکته واقف هستند که باید شرایطی برای دستگیری فراهم کنند که فرد فرصت فرار نداشته باشد و نیازی به شلیک نباشد.» او افزود: «در واقع، تیراندازی باید آخرین گزینه و از سرناچاری باشد. تمام تمهیدات باید به گونه‌ای باشد که مأمور ناچار به استفاده از سلاح نشود، هر چند گاهی شرایط خاص پیش می‌آید که اجتناب از شلیک ممکن نیست.» این کارآگاه یکم جنایی با اشاره به تجربه‌های جهانی تأکید کرد: «اخیراً در برخی از کشورها از سلاح‌ها و تجهیزات غیرکشنده برای متوقف کردن متهمان یا خودروها استفاده